

అలవాటైన కోతి

“నీ కిన్నాళ్ళూ ఉత్తరం రాయకపోవడమే మంచిదైందనుకుంటున్నాను. సరే, ముందు, పాపకి అయిదో నెల వచ్చే వరకూ రానని రాసింది సుగుణ. తల్లీ, పిల్లా ఆరోగ్యంగానే వున్నారు. వచ్చే నెలలో ఓసారి విజయవాడ వెళ్లి చూసొస్తాను. పక్కనే ఏడిశావుగా - నీ దగ్గరికీ వస్తాలే. రేపు ఆదివారం తీరిక చేసుకుని సుగుణని చూసిరా. అయిందా?”

ఇవాళీ ఉత్తరం రాయక తప్పదు నాకు. నీకే రాయగలను. రంపచోడవరం తెలుసా? అంటే అడవి అంచున ఉన్నానన్నమాట. నాకు బాగా అలవాటే. దిగువనుంచి రోడ్డు రిబ్బను మారేడుమల్లి అడవుల దగ్గరికి తీసుకువెడుతుంది. తరచుగా అడవిలోకి వెడుతుంటాం. కాలం, దూరం, స్థలం అన్నీ దిగువన ఒదిలెయ్యడవే. అడవి పచ్చటి గర్భంలో కదలాడే పిండాన్ని. మెల్లిగా రాత్రి అడవి చీకటి రోడ్డు మీంచి మెత్తగా ప్రవహించి ఊళ్ళోకి వస్తుంది.

ఇక్కడి ఉద్యోగులందరూ శిక్షాకాలం ఎప్పుడు పూర్తవుతుందా అని చూస్తూంటారు. అడవి పచ్చటి రహస్యంలోకి వాళ్లు వెళ్లరు. పగలంతా బిర్ర బిగుసుకున్న కొండలకి రాత్రి ప్రాణం లేచొస్తుంది. ఒక్కోసారి కొండల మీంచి ఒత్తుగా జారే మబ్బల్ని చూస్తే కొండలకి జలుబు చేసినట్టుంటుంది. చలి కాలంలో, నీలపు దుప్పట్లు కప్పుకుని గడ్డకట్టుకుపోయింటాయి కొండలు. ఒక్కోసారి, ఉదయమే ఏ కొండ మధ్యనుంచో సన్నటి పొగ కనిపిస్తుంది. చలికి

ముడుచుకుపోయి, చుట్ట కాలుస్తున్న వృద్ధ అటవికుళ్ళా వుంటుంది కొండ. పచ్చటి కొండల మధ్య మబ్బులు పారేసుకున్న వెండి జరీదారంలా వుంటుంది సాములేరు.

ఆరోజు సాయంకాలం ఆఫీసునుంచి ఇంటికొచ్చేసరికి కొంచెం ఆలస్యమైంది. టీనీళ్ళు పెట్టి స్నానానికి వెళ్ళేను. పెరట్లో రెండు బొప్పాయి చెట్లూ వున్నాయి. ఆకులూ (తాంబూలం) తిని ఒదిలేసిన బొప్పాయి కాయలూ, పెరడంతా బీభత్సంగా వుంది. మధ్యాహ్నం కోతుల గుంపు పరామర్శ చేసి వెళ్ళుంటుంది.

టీ తాగుతూ వరండాలో కూచున్నాను. రోడ్డుమీద జనసంచారం తగ్గింది. అడవి చీకటి వేరు. పట్నాల్లో లైట్లు, కార్లు, ఇళ్ళూ సాయంకాలం నుంచి చీకటి కోసం చూస్తుంటాయి. పసిగడతాయి. కొండలు విసిరిన నల్ల వలలు అడవి చీకట్లు. ఒక్కసారి చటుక్కున నిన్ను చీకటి ముంచెత్తుతుంది. సిగరెట్టు చీకట్లోకి విసిరి వరండాలో లైటు వేద్దామని లేచాను. లోపల ఏదో చప్పుడైంది. లైటు వేసి లోపలికి వెళ్ళేను. వంటింట్లో ఏవీ లేదుగానీ టీ గిన్నె కింద పడుంది. కిటికీ తీసి వుంది. ఊచలమధ్య ఖాళీ ఎక్కువ. ఏ పిట్లో దూకి వుంటుంది. పడగ్గదిలో చూశాను. 'శూశూ' మని నాలుగుసార్లు అరిచినా ప్రయోజనం లేకపోయింది. మళ్ళీ కుర్చీలో వాలి మరో సిగరెట్టు తీశాను. ఈసారి స్పష్టంగా ముందుగదిలోంచి శబ్దం వినబడింది. ఒళ్ళు మండి లేచి ఒక్క అంగలో గదిలోకొచ్చేను. నా పుస్తకాల బల్ల మీంచి నాలుగు పైళ్ళు కింద పడున్నాయి. అయితే నన్ను గది మధ్యలో నిలబెట్టింది పైళ్ళు కాదు. టేబిలు లైటుపక్కన మిగిలిన రెండు పైళ్ళమీద గొంతుక్కుచుని నావేపు భయంగా చూస్తోంది ఓ కోతిపిల్ల. నాకు తేరుకోడానికి కొంతకాలం పట్టింది. లైటు వెలుగులో గోధుమ రంగు కళ్ళతో నన్ను పరిశీలనగా చూస్తోంది. ఓ క్షణం ఆగి పొట్ట గీరుకుని అటూ ఇటూ చూసింది. గదిలోంచి ఎలా పారిపోవాలో తెలీకేమో. నేనలా చూస్తూ వుండిపోయాను. చిన్న పిల్ల. మందలోంచి ఎలా వేరుపడిందో అర్థం కాలేదు. సామాన్యంగా అలా జరగదు. అదింకా ఆశ్చర్యంలోంచి తేరుకోలేదు. నేనే ముందు తేరుకుని వంటింటి తలుపు బార్లా తీసొచ్చి పడగ్గదిలో కర్ర తీసుకొచ్చి నేలమీద కొట్టేను. నేను వెళ్ళడం గమనించిందది. కర్ర శబ్దం అవడంతో ఓసారి నావేపు చూసి ఒక్క గొంతులో వంటింట్లోకి వెళ్లిపోయింది. కర్రతో శబ్దం

చేస్తూ, అరుస్తూ దాని వెనకబడ్డాను. గుమ్మం బయట నుంచుని లోపలికి చూస్తోంది. నన్ను చూసి చీకట్లోకి పారిపోయింది. కిటికీ తలుపులు జాగ్రత్తగా వేసి కూచున్నాను. కాసేపటికి కోతి పిల్ల సంచలనం మర్చిపోయాను. రాత్రి నిద్రలోకి జారేముందు మాత్రం చిన్నిముండ చీకట్లో ఎక్కడికి పోయిందో ననుకున్నాను.

ఎగువ అడవి జల్లెలోంచి ఉదయం వచ్చింది. కాఫీ కలుపుకుని ఓ చేత్తో కప్పు మరో చేత్తో పేపరూ, వెనక్కి తిరిగేను. ఉదయపు ఎండలో చలి కాగుతూ తలుపుకు వీపు నానించి నా వేపు చూస్తూ కూచుంది కోతిపిల్ల. కాసేపు బొప్పాయి చెట్టునీ, కాఫీ గిన్నెనీ, నన్నూ పరిచితంగా చూస్తోంది. స్టూలు మీద కూచుని దానివేపే చూశాను కాసేపు. ఎండలో దాని ఒళ్ళు మెరుస్తోంది. పట్టు బంతిలా వుందది. లేత ముఖం, గోధుమ రంగు కళ్ళు నవ్వి నట్టున్నాయి. కళ్ళనిండా అకతాయితనం. తల తిప్పి వంటిల్లు పరిశీలించింది. ముద్దొస్తోంది. తీసుకొని ఒళ్ళో కూచోపెట్టుకోవాలనిపించింది. నా కళ్ళలో స్నేహం పసిగట్టింది. రెండడుగులు లోపలికి వేసి మళ్ళీ సభ్యత కాదనుకుని వెళ్ళి తలుపు దగ్గర కూచుంది. లేచి వైరు బుట్టలోంచి పెద్ద టామాటో, ఓ బంగాళదుంప తెచ్చి ముందుపెట్టాను. తలెత్తి నావేపు ఓసారి చూసి టమాటో చేతిలోకి తీసుకుంది. నేను నవ్వేను. నేను కాఫీ తాగుతుండగా అది ఫలహారం ముగించింది. కాఫీ కప్పు గట్టుమీద పెట్టి చిటికవేసి రమ్మని చెయ్యి జాపేను. కోతిపిల్ల సందేహిస్తూ బొప్పాయి చెట్టు వేపోసారి చూసి, తన్నేననుకుని మెల్లిగా కాళ్ళ దగ్గర చేరింది. రెండు పాదాల మధ్య మెత్తగా వెచ్చగా ఇమిడిపోయింది. ఒంగి దాని బుజ్జి చెవులు నిమిరేను. లేతగా చిన్న ఆకుల్లా వున్నాయి. ఓ కార్తో నా చెయ్యి పట్టుకుంది. ఆ ఉదయపు ఎండ వెలుగులో మేం ఇద్దరవే వున్నాం. ఓసారి నా కళ్ళలోకి చూసిందది. చిన్న నోరు తెరచి ఆవలించి వంటిల్లంతా (ఎంతలే) తిరిగొచ్చింది. తల నిమిరేను. దగ్గరిగా చూస్తే తేనె కళ్ళు.

ఈసారి తలుపులన్నీ వేసి ఆఫీసు కెళ్ళిపోయాను. మా పి.ఓ.గారు సెలవులో వున్నారు. పన్నెండవుతుండగా ఏదో ఫైలు తీసుకొని రత్నం వచ్చింది. ఆమె మా ఆఫీసులో పని చేస్తోంది. సంతకాలు పెట్టి ఇచ్చేశాను. ఆమె నుంచునే వుంది.

“నా సెలవు సార్”

క్రితం నెలలో రత్నం మెడికల్ లీవు పెట్టింది. సెలవు చిన్న గొడవలో పడింది.

“పి.ఓ.గార్ని రానీ”

“మీరే సాయం చెయ్యాలి”

అది కష్టవని ఆమెకీ తెలుసు. సమాధానంగా నవ్వేను. రత్నం వెళ్లిపోయింది.

సాయంకాలం ఇంటికెళ్ళి వరండాలో కూచోగానే కోతిపిల్ల జ్ఞాపకం వచ్చింది. వెలిగించబోయిన సిగరెట్టు నోట్లోంచి జారిపోయింది. వంటింట్లోంచి భళ్ళున శబ్దం. వెళ్ళి చూస్తే పాలగిన్నె కింద పడుంది. తలుపు బార్లా తీసుంది. స్నానం చేసాచ్చి తలుపు వెయ్యడం మరచిపోయాను. అటకమీద కూచుని ఒంగి నావేపు ప్రశాంతంగా చూస్తోంది కోతిపిల్ల. ఒక్క అంగలో గదిలోకెళ్ళి కర్ర తీసు కొచ్చేను. కానీ అది నన్ను బాగా అర్దం చేసుకొంది. అవలీలగా గెంతి ముందు గదిలోకి పారిపోయింది. ఈసారి కిచకిచ నవ్వుతూ టేబిలుమీద పుస్తకాలు కిందపడేసింది. ఒక్క గెంతులో దోమతెరమీద పడింది. నాకేం చేయాలో తోచలేదు. ఉయ్యాలా అందులో పడి ఊగుతూ గెంతలేక అవస్థపడుతూ కిచకిచమని గోల. క్షణంలో ఇల్లు సర్కస్ అయిపోయింది. ఒక్క అయిదు నిమిషాలలో పది సంవత్సరాల స్తబ్ధత చెల్లాచెదురైపోయింది. దాని గొడవ చూసి దగ్గరికెళ్ళే కరుస్తుందేమోనని భయం వేసింది. పుస్తకాలు టేబిలుమీద పెట్టి వెనక్కి తిరిగేను. ఉయ్యాల ఆగిపోయింది. తెల్లటి దోమతెర పందిరి అంచున చిన్న గోధుమరంగు తల మాత్రం కనిపిస్తోంది. నావేపు నిష్కారంగా చూస్తోందది. ఓ క్షణం చూసి దింపమన్నట్టు ఊగిందోసారి. నా కోపం, చికాకూ పటాపంచలై పోయాయి. చెయ్యి చాపి ముండని కిందికి దించాను. నా కాళ్ళ దగ్గర కూచుని నా వేపోసారి చూసి వెళ్ళి టేబిలుమీద కూచుంది. ఐ.టి.డి. ఏ వారి ఫైళ్ళు దానికెందుకో ఇష్టం. ఎందుకో తెలీదు. వాటిని తడుపుతుందని నా భయం.

తీరిగ్గా గోడకానుకుని తల తిప్పుతూ ఇల్లంతా పరిశీలిస్తోందది. ఎందుకో దాన్ని బయటికి గెంటాలనే ఆలోచన పోయింది. నేను టేబిలు దగ్గరికి జరిగి మెల్లగా చెయ్యి జాపి స్విచ్ నొక్కి టేబిలు లైటు వెలిగించేను. ఒక్కసారి వెలుగు పడగానే దాని ఆశ్చర్యం, భయం చూడాలి. వెలుగులో దాని కళ్ళు మెరిశాయి. పుస్తకాల దొంతరలోకి చిన్న బంతిలా దూరిపోయి, బల్బువేపు చూస్తూ మెల్లిగా

కాలెత్తి బల్బుమీద పెట్టింది. నావేపు కంగారు చూసి, నవ్వి నట్టనిపించింది. చలుక్కున లైటు ఆర్పేశాను. ఈసారి కోపంగా నావేపు చూసి, తల విదిలించి, కసితీరా మరో పైలు కిందికి తోసేసింది.

రాత్రి వరండాలో ఒదిలేశాను. కానీ త్వరగా నిద్ర పట్టలేదు. ఓ రాత్రివేళ కిటికీలోంచి చూశాను. వరండాలో మూలగా వుండచుట్టుకుని పడుకుంది.

రెండు రోజుల తరువాత కోతిపిల్ల మకాం మార్చేసింది. నా గదిలోనే పడుకుంటోంది. తాడు కట్టి మంచం కాలికి కట్టేశాను. నేను నిద్ర పోయేవరకూ కాపలా. తాడు కట్టించుకోడం దానికి నచ్చలేదు. రోజూ నేను ఇంటి తాళం తియ్యగానే నాకంటే ముందు దూరి టేబిలు మీంచి దోమతెర పందిరి మీదికి లంఘిస్తుంది. ఊగి ఊగి వచ్చి ఒళ్లో కూచుంటుంది. దానికా దోమతెర ఉయ్యాల ఇష్టం.

దానికి నేనంటే ఇష్టం. అల్లరి మాత్రం మానలేదు. ఇల్లు అడవి అయిపోతుంది. వారం రోజుల్లో చాలా మార్పులొచ్చాయి. రోజూ నేను జామకాయలూ, టమాటోలు, వేరుశనక్కాయలూ తెచ్చేవాణ్ణి. ఇద్దరం కలిసి తింటాం. తొక్కలతో, పండుముక్కలతో ఇల్లంతా ఖరాబు. దోమతెర దరిదాపు వాలికలై పోయింది. ఓరోజు నా పుస్తకాలు రెండు పూర్తిగా చింపేసింది. కేలండర్లా? ఎప్పుడో చింపి పోగులు పెట్టింది. నా ఇల్లు ఇప్పుడు దానిష్టప్రకారం సద్దేను. పుస్తకాలూ, పైళ్ళూ లోపల పెట్టి తాళం వేసుకుంటున్నాను. దానికో బంతి కొనిచ్చేను. అది ఎప్పుడు ఎలా ఆడమంటే అలా ఆడ్డవే. ఇల్లు శుభ్రంగా వుండాలనే నియమం లేదు. ఒక ఆదివారం చేంతాడు తెచ్చి చచ్చిచెడీ, అది ఆడుకోడానికై పై దూలానికి కట్టేను. వెర్రి సంతోషం. ఊగీ, ఆడీ, గెంతీ నానా బీభత్సం సృష్టించింది. ఆనందంతో తాడు ఎక్కి దభీమని దోమతెర పందిరి మీదికి దూకింది. అంతే! మిగిలిన పీలికల్ని ఎత్తి వుండచుట్టి బట్టల బుట్టలో పడేశాను. నా దైనందిన జీవితం అంతా దాని చుట్టూరా, దాని కోరిక ప్రకారం మార్చుకున్నాను. దాని మాట విండవే. ఆ... దానికి "కృష్ణ" అని నామకరణం చేశాను. ఒక రోజు ఉధయం కాఫీ తాగుతున్నాను. అది టమాటో తింటూ కింద ఉమ్ముతోంది. హఠాత్తుగా ఎందుకో దానికి పేరు పెట్టాలనిపించింది. అప్రయత్నంగా "కృష్ణ" అని పిలిచేను. తలెత్తి నావేపు చూసి తల ఊపింది.

మళ్ళీ పేరుపెట్టి పిలిచాను. కిచకిచమని టమాటో విసిరి మంచంమీదికి, అక్కణ్ణించి నా మీదికి దూకింది. ఒళ్ళంతా కాఫీ మయం. నన్నొదిలి మంచంమీదికి మళ్ళీ. "ఇలారా లంజముండా". వచ్చి తేబిలు మీద కూచుంది. ఇంతకీ దానికా పేరు ఇష్టవే. పిలవగానే వచ్చి భుజం మీద కూచుంటుంది. రోజులో అధిక భాగం అది నా భుజంమీదే వుంటుంది.

ఓ రోజు సాయంకాలం ఆఫీసునుంచి వస్తూ బేరీకాయలు తీసుకొచ్చేను. తలుపు తీస్తూనే అలవాటుగా 'కృష్ణా' అని పిలిచేను. ఎంతసేపటికీ రాలేదు. పెరట్లో చూశాను. చీకటి పడిపోతున్నా కృష్ణ జాడ లేదు. వంట చెయ్యలేదు. అది ఎక్కడికీ వెళ్లదు. పగలల్లా పెరట్లో, ఇక్కడా అక్కడా తిరిగి వచ్చేస్తుంది. లార్చి తీసుకుని రోడ్డుమీదికి పరుగెట్టాను. ఓసారి లారీకింద పడి కోతి చచ్చిపోయింది. రోడ్డుమీద అటూ, ఇటూ వెతికేను. అడవిలోకి వెళ్లిపోయిందా? అక్కణ్ణించేగా నా దగ్గరికి వచ్చింది. అలవాటు పడ్డం.

"ఏవిటి వెతుకుతున్నారు?"

ఇంటి వేపొస్తుంటే పక్కింటి సుబ్రహ్మణ్యంగారు.

నీరసంగా తాళం తీసి లోపలికెళ్ళాను. చొక్కా విప్పి ముందుగదిలోకి రాగానే తేబిలుమీద శబ్దమైంది. గోడనానుకుని బుర్ర గీరుకుంటూ నావేపే చూస్తూ కిచకిచమంది కృష్ణ.

"ఎక్కడి కెళ్ళవే దొంగముండా?"

ఉదయం ఆఫీసు కెడుతుంటే ఆపి అడగేరు సుబ్రహ్మణ్యంగారు.

"మీరు కోతిని పెంచుతున్నారనుకుంటాను. నిన్న ఇంట్లో దూరి నానా గొడవ చేసింది"

"నేనే దాంతో వుంటున్నాను"

తల అడ్డంగా ఊపుతూ దిగాలుగా వెళ్లిపోయారాయన.

ఎందుకో ఉదయంనుంచీ మబ్బు పట్టింది. మబ్బులు అడవి బెంగలా వుంటాయి. చిన్న తుంపర. చలిగా వుంది. మధ్యాహ్నం రత్నం వచ్చింది.

పనిలో వుండి కూచోమన్నాను. సంతకాలు చేసి కాయితాలు పక్కన పెట్టి ఆమెవేపు చూశాను. సెలవు గురించి మళ్ళీ అడిగింది. వెనక్కివాలి పరిశీలనగా ఆమెవేపు చూశాను. రత్నం మా ఆఫీసుకొచ్చి మూడేళ్ళు దాటింది. ఆఫీసు కాలెండర్లా, ఆమె కేవలం అలవాటై పోయింది. మొదటిసారి చూసినట్టు చూశాను. ముప్పై అయిదేళ్లంటాయి. పెళ్లి కాలేదు. నల్లగానే వుంటుంది. ముఖం కళగా, ఒళ్ళు ఆరోగ్యంగా వుంటుంది. పైట సర్దుకుంది. నావేపు మరోసారి చూసింది. తెల్లచీర, తెల్ల జాకెట్టు చూపులు వాల్చుకుని పేపరు వెయిట్ తిప్పడం ప్రారంభించాను.

“పి.ఓ. గారితో చెప్పారా సార్”

పెదాలు ఆపేసిన నవ్వు కళ్ళల్లో కనిపిస్తోంది. కాసేపు మాట్లాడి వెళ్లిపోయింది.

INTRY నిండా ఆమె చిరునవ్వులు.

చల్లటి తడి చీకటి. తడిసిన నల్ల శిల్కులా. కృష్ణ తాడుమీద ఎక్కి నానా గొడవ చేస్తోంది. అప్పటికి ఆరుసార్లు నా మీదికి దూకింది. ఏడు దాటు తుండగా ముందు పొడరు వాసనా, తరువాత రత్నం లోపలికొచ్చింది. కృష్ణని చూసి నిర్ఘాంతపోయిందామె. ఎదురుగా కూచుందామె. కృష్ణ మెల్లిగా దిగొచ్చింది. కాసేపు ఆమె వేపు చూసి నా ఒళ్లో కూచుంది.

“కరుస్తదా?”

కృష్ణ కిచకిచమని తాడెక్కి ఉయ్యాల ఊగింది.

తొమ్మిది అవుతుండగా రత్నం ఇంటికెళ్లిపోయింది.

ఆమె వెళ్లిపోగానే కృష్ణ భుజం ఎక్కి కూచుంది. మంచం మీంచి లేవబోతూ తలవేపు గోడకున్న అద్దంలోకి చూశాను. చెదిరిన జుట్టూ, బుగ్గమీద సన్నటి కాటుక రేఖ. భుజంమీద కృష్ణ అద్దంలో నావేపు కళ్లార్చుకుండా చూస్తోంది. అద్దం కొత్తగా వుంది.

కృష్ణ మాట వినడం మానేసింది. బంతి విసిరి నన్ను తెమ్మంటూంటుంది. మెడకి తాడు కట్టి రోజూ సాయంకాలం ఇంటి వెనక పొలాల్లోకి షికారు

వెడుతున్నాను. గట్లమీంచి ముందు నడుస్తూ నన్ను నడిపిస్తోంది.

ఉంటాను.

పి.ఎస్.

రత్నం సెలవు మంజూరు చేయించాను.

1990

దింగిణి లక్ష్మణం శ్రీమంతులు గారు...
దింజులపాటి లక్ష్మణం శ్రీమంతులు గారు...